

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
Кафедра менеджменту охорони здоров'я

**Силабус навчальної дисципліни**  
**«Народна психологія»**

|                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Обсяг навчальної дисципліни</b>                      | Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни</b> | За розкладом занять.<br>Кафедра менеджменту охорони здоров'я<br>Одеса, вул. Пастера, 2а                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Викладач (-і)</b>                                    | професор кафедри, д.псих.н., проф. Литвиненко Ольга Дмитрівна<br>доцент кафедри, к. істор.н. Дружкова Ірина Сергіївна                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Контактна інформація</b>                             | Довідки за телефонами:<br>Кусик Наталія Львівна, к.е.н., доц., відповідальна за навчально-методичну роботу кафедри<br>067-728-56-12<br>E-mail: <a href="mailto:nataliia.kusyk@onmedu.edu.ua">nataliia.kusyk@onmedu.edu.ua</a><br>Фомичова Марія Павлівна, лаборант кафедри<br>067-970-30-04<br>E-mail: <a href="mailto:moz@onmedu.edu.ua">moz@onmedu.edu.ua</a><br>Очні консультації: з 14.00 до 16.00 кожного четверга<br>Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга.<br>Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо. |

**КОМУНІКАЦІЯ**

Комунікація зі здобувачами вищої освіти буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

**АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

*Предмет вивчення дисципліни* – етнокультурні особливості психічного складу і поведінки людей, що визначаються їх національною належністю або етнічною спільністю, а також традиціями, що формувалися історично.

*Мета дисципліни:* опанування здобувачем вищої освіти знань і формування компетентностей в галузі гуманітарних наук; осягання вітчизняної історії та культури; орієнтуватися в основних закономірностях суспільного, громадського і культурного розвитку України на тлі особливостей епох і регіонів; розширення світогляду здобувача, розвиток почуття поваги, гордості та шанобливості до вітчизняної історії і культури; вироблення високих суспільних, державних, гуманістичних, духовно-культурних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності.

*Завдання навчальної дисципліни:* простежити процеси еволюції населення і держави, розвитку культури на території сучасної України від первісної епохи до сьогодення; збагнути єдність українського етносу у його етнографічній, культурній, мовній, економічній різноманітності; пізнати особливості національної культури українського народу, його духовні

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра менеджменту охорони здоров'я**

цінності, чинники формування, специфіку та сфери реалізації українського менталітету; аналізувати значення традиційної духовної та матеріальної культури.

*Очікувані результати:*

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

*знати:* історію та культуру України від найдавніших часів до сьогодення; матеріальні та духовні цінності українського народу.

*вміти:* аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для населення. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України.

*Оволодіти навичками:* здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; здатність спілкуватися державною мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; проявляти навички міжособистісної взаємодії; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; прагнення до збереження історико-культурної спадщини; здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.

### **ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

*Форми і методи навчання.*

Дисципліна буде викладатися у формі лекцій; практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

*Методи навчання.*

*Лекція.*

*Практичні заняття:* словесні, наочні, практичні; пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; самостійної роботи учнів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок, методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація учіння, контролю, самоконтролю.

*Самостійна робота:* самостійна робота включає роботу з навчально-методичною літературою та виконання самостійних завдань: складання реферату та есе, підготовку презентацій та практичних завдань.

*Зміст навчальної дисципліни*

Тема 1. Етнопсихологія як наука. Проблема етносу та нації в етнопсихології.

Тема 2. Основні етапи розвитку уявлень про предмет етнопсихології.

Тема 3. Методологічні принципи та методи етнопсихології.

Тема 4. Психічний склад етносу. Етнічність українців.

Тема 5. Національна свідомість. Ментальність як інтегральна етнопсихологічна ознака нації.

Тема 6. Етнічні стереотипи. Етнічні конфлікти.

Тема 7. Етнопсихологія українців.

Тема 8. Культура як основна етнорозрізнювальна ознака. Кроскультурна психологія.

Тема 9. Психологія культурної взаємодії. Адаптація до нового культурного середовища.

Тема 10. Теоретичні проблеми етнокультури. Психологія міжкультурної взаємодії.

Тема 11. Міфологічні джерела української етнокультурної моделі: психологічний аспект.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра менеджменту охорони здоров'я**

- Тема 12. Народні знання і морально-етичні норми українців.  
Тема 13. Психологічні моделі української усної народної творчості.  
Тема 14. Українська традиційно-побутова культура: психологічний вимір.  
Тема 15. Зародження українського світогляду XII – перша половина XIV ст.  
Тема 16. Формування ідеї окремішності в психології українського народу в другій половині XIV – XVI ст.  
Тема 17. Спроби реалізації самостійництва в народній психології XVII – початку XVIII ст.  
Тема 18. Народна психологія в духовному і політичному житті українського суспільства в XVIII ст.  
Тема 19. Розвиток української психології в період національного відродження першої половини XIX століття. Українська національна психологія другої половини XIX ст.  
Тема 20. Психологічні аспекти української державницької ідеї у XX – початку XXI ст.

***Перелік рекомендованої літератури:***

***Основна:***

1. Етнопсихологія ; укл. Ольховецький С.М. Ольховецький В.С. Умань: Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", 2019. 155 с.
2. Крюкова М.А., Форманюк Ю.В. Етнопсихологія: навчально-методичний посібник. Одеса: Фенікс, 2020. 106 с.
3. Майборода О. М. Етнічність у міжнародній системі. К. : ППІЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2015. 403 с.
4. Махній М. М. Етнопсихологія і міжкультурна комунікація. Чернігів, 2015. 256 с.
5. Павленко В. М. Етнопсихологія : підручник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 448 с.
6. Подкупко Т.Л. Репродуктивне здоров'я жінки за козацьких часів. Репродуктивне здоров'я в інформаційному суспільстві: зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 9-20 червня 2016 р., м. Київ. К., 2016. С. 25-27.
7. Подкупко Т.Л. Духовна складова геополітичної думки творів Юрія Липи. Дев'яті Липівські читання: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (11-12 травня 2018 р.) / упоряд. С.В.Кучеренко. Полтава: ПУЕТ, 2018. С. 48-53.
8. Савицька О. В., Співак Л. М.. Етнопсихологія : Навч. Посібник. К. : Каравела, 2019. 264 с.
9. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.: О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (науковий редактор), О. Калакура, М. Юрій. Київ : ППІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с.

***Додаткова:***

1. Варзар І. М. Політична етнологія. Пропедевтичний курс. Підручник. К. : МАУП, 2012. 354 с.
2. Воротняк І. Українська етнографія в глобальній інформаційній мережі : специфіка евристики і використання інформації. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [file:///C:/Users/778/Downloads/Pssiae\\_2012\\_2\\_12%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/778/Downloads/Pssiae_2012_2_12%20(1).pdf)
3. Етнічність: енциклопедичний довідник / В. Б. Євтух. К. : Фенікс, 2012.– 395 с.
4. Етнопсихологія : навч. посіб. для студ. ВНЗів / М. Б. Боднар. Кременець : ВЦ КОГПІ ім Т. Шевченка, 2013. 287 с.
5. Іваницький А.І. (упоряд.) Український обрядовий фольклор західних земель: Музична антологія. Вінниця : Нова Книга, 2012. 624 с.
6. Історія української культури. Навч. посіб./ За ред. О. Ю. Палової. К.: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
Кафедра менеджменту охорони здоров'я

7. Колтунов О. Ю. Уварова О. О. Історія української культури : навч. посібни. Одеса : ОНМедУ, 2011. 316 с.

8. Куєвда В. Психологічні ретроспекції української етнокультурної моделі : монографія; за ред.М.-Л. А. Чепи. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 104 с.

9. Подкупко Т. Л. Вплив козацького світогляду на українські стародруки першої половини XVII ст. (за матеріалами ОДНБ ім. М.Горького). Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету / відп. ред. Ф.Г.Турченко. Запоріжжя, 2005. Вип. XIX. С. 389-392.

10. Уварова О.О. Багатоетнічна парадигма викладання історичних дисциплін і формування міжетнічної толерантності у студентському середовищі. Актуальні питання соціально-гуманітарної середньої та вищої освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Дніпро, 21 квітня 2020 р. Дніпро-Любляна: КЗВО «ДАНО» ДОР», Україна – University of Ljubljana, Slovenia, 2020. С. 152-154.

11. Уварова О. О., Кулачинський М.М., Сікорська О.О. Елективний курс «Народна психологія» у сприйнятті студентів-медиків. *Актуальні питання суспільно-гуманітарних наук та історії медицини*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 11-12 жовтня 2018 р. Чернівці, 2018. С. 196-197.

12. Фурман А.В. Психокультура української ментальності. Тернопіль : НДІ МЕВО, 2014. 168 с.

**Інформаційні ресурси:**

1. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації <http://izbornyk.org.ua/>
2. Інститут історії України НАН України <http://history.org.ua/uk>
3. Локальна історія <https://www.youtube.com/@localhistoryUA>

**ОЦІНЮВАННЯ**

*Форми і методи поточного контролю:* усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи студентів.

**Критерії поточного оцінювання на практичному занятті**

| Оцінка           | Критерії оцінювання                                                                                                                                                                                                                                       |
|------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Відмінно «5»     | Здобувач вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час виконання та інтерпретації практичної роботи з теми заняття, висловлює свою думку з теми заняття. |
| Добре «4»        | Здобувач добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, демонструє практичні навички під час виконання практичної роботи з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття.                               |
| Задовільно «3»   | Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, з суттєвими помилками виконує практичну роботу.                                                                                         |
| Незадовільно «2» | Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, не демонструє практичні навички під час виконання практичної роботи з теми заняття.                                                                      |

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра менеджменту охорони здоров'я**

*Форми і методи підсумкового контролю: залік.*

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

**САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

*Самостійна робота здобувача, яка передбачена в програмі, контролюється і оцінюється при підсумковому контролі.*

**ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

*Політика щодо дедлайнів та перескладання:*

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

*Політика щодо академічної доброчесності:*

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

*Політика щодо відвідування та запізнень:*

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра менеджменту охорони здоров'я**

респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

*Використання мобільних пристроїв:*

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

*Поведінка в аудиторії:*

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.